

Лекція 16. Аналіз даних та підготовка підсумкових документів дослідження

1. Етапи написання аналітичного документу. Аналіз і опис проблеми.
2. Загальні елементи аналітичного документа. Методика написання аналітичного документу
3. Види аналітичних документів
4. Відмінності аналітичного документу дослідження політики та аналізу політики
5. Академічна доброчесність. Суб'єкти дотримання академічної доброчесності. Покарання за порушення академічної доброчесності

Як побудувати опис проблеми?

Передумови проблеми:

- Коли і яким чином виникла проблема?
- Які її причини?
- Який історичний, правовий, політичний, соціальний і економічний контекст проблеми?
- Яким чином проблема привернула суспільну увагу?
- Кого проблема торкнулася?
- Які заходи політики були реалізовані у минулому при спробі розв`язати цю проблему?
- Якими були результати цієї політики?

Проблема в контексті сьогоденної політики

- Який сьогоденній правовий, соціальний, економічний контекст і які впливи проблеми?
- Які сьогоденні масштаби проблеми?
- Яка політика реалізується сьогодні у спробі розв`язати цю проблему?
- Які особливі думки щодо проблеми і сьогоденні підходи до її розв`язання?

Етапи написання аналітичного документу

1 етап

ознайомлення
врахування всіх
факторів
загальний план
роботи
терміни
виконання
перелік джерел

2 етап

**чітке
визначення
термінів та
понять**

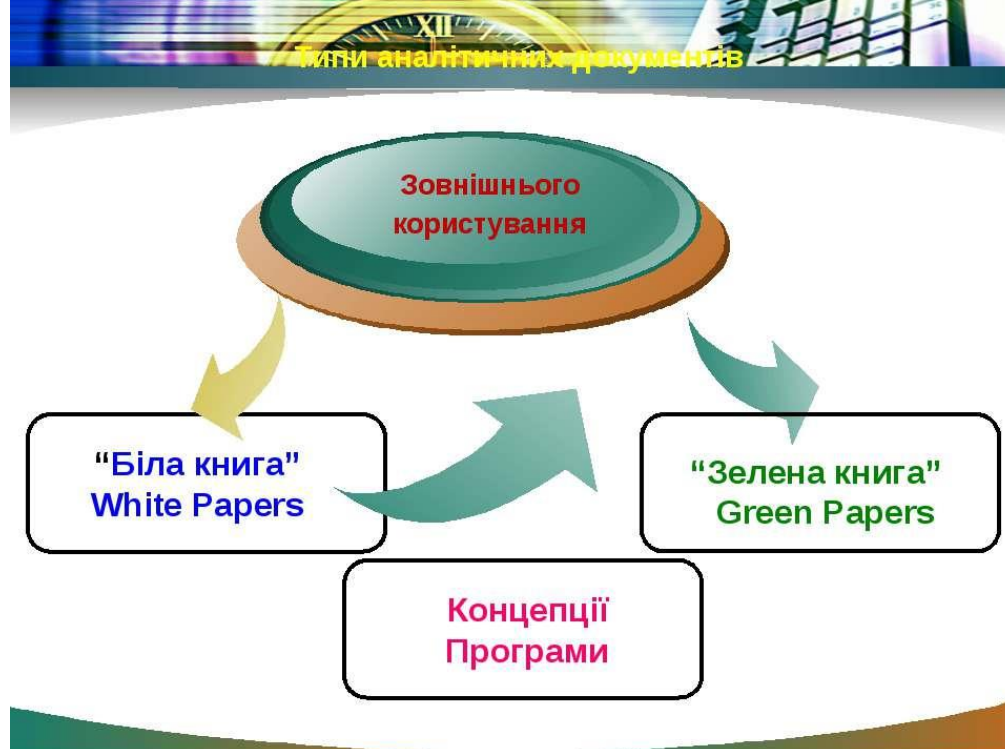
3 етап

збір
перевіреної
інформації,
яка
дублюється в
3-4 джерелах

Етапи написання аналітичного документу

- Зазвичай використовуючи в аналітичному документі дані або інформацію з вторинних джерел, необхідно **включати посилання або цитування**. Не завжди ясно, що вважати загальновідомим, а що ні.
- Якщо ви використовуєте без цитування щось з джерела, яке не вважається загальновідомим, **вас можуть звинуватити в плагії**. Пам'ятайте, що це не тільки означає включення слів іншого автора, але і включення його ідей і підходів.

Джерела відкритої інформації

Телебачення

є ефективним джерелом отримання аналітичної інформації.

наглядовість

Відео сюжети

щодо економічного та соціального стану окремого регіону, області чи підприємства можуть міститися в кореспондентських оглядах, інтерв'ю з місцевими жителями

Коментарі до сюжетів

політологів, експертів, аналітиків дають можливість отримати альтернативні погляди на проблему

Газети та журнали

аналітичні роботи

Місцева преса

прес-релізи

інших друкованих видань

доповіді

Інтернет

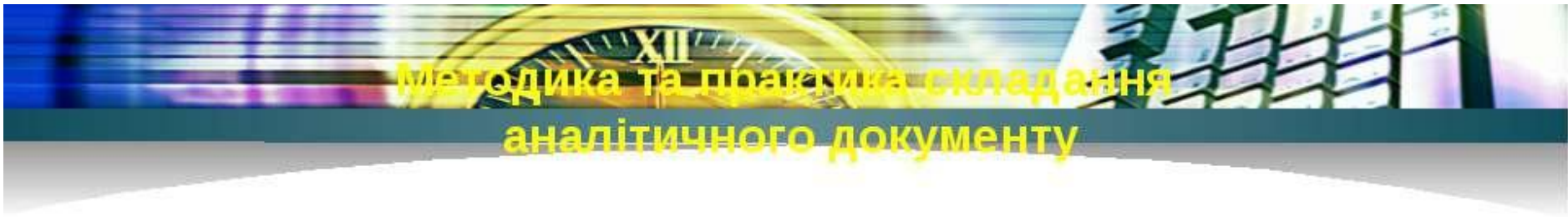
огляди

- Для переконання читача в достовірності вашої аргументації необхідно представити підтвердження з багатьох первинних і вторинних джерел.
- **Первинні дані** або інформація є результатом вашого власного дослідження, наприклад, проведеного за допомогою анкетування, інтерв'ю або моделювання даних.
- **Вторинні дані або інформація** виходить з досліджень або праць інших авторів у вашій галузі.
- Таким чином ви продемонструєте глибину вашого розуміння теми і характеру проведеного вами дослідження.
- Оскільки політика охоплює багато зацікавлених сторін на всіх рівнях, не дивно, що в аналітичний документ включається інформація з дуже різноманітних джерел, наприклад, нормативних актів і звітів органів влади, доповідей неурядових і міжурядових організацій, інших досліджень політики, академічних журналів, доповідей конференцій і газет.
- Окрім цього, дослідження може включати дані або результати вашого власного первинного дослідження

- Аналітичний документ є головним інструментом комунікації, який використовують фахівці політики для повідомлення співтовариства учасників політики результатів своїх досліджень в галузі політики.
- Для всіх тих, хто бере безпосередню участь в дослідженні політики, прямою цільовою аудиторією їхніх аналітичних документів є фахівці політики, дослідники або аналітики. Прямий зв'язок між цими двома областями в тому, що аналітики велику частину своєї роботи із складання аналітичних документів засновують на працях дослідників.
- Проте, документи, складені аналітиками, значно відрізняються від робіт дослідників, оскільки прямо призначені для розробників і перебувають під міцним впливом тісного зв'язку зі своїми клієнтами

• Загальні елементи аналітичного документа:

- Назва
- Зміст
- Анотація/резюме
- Вступ
- Опис проблеми
- Варіанти політики
- Висновки і рекомендації
- Додатки
- Бібліографія
- Посилання

Методика та практика складання аналітичного документу

Аналітичний документ

Рекомендації до написання

використовувати
просту, всім
зрозумілу мову

використовувати
короткі речення
та абзаци

формулювати
свої думки як
пункти плану

уникати
професійних
термінів
скорочень

Розрізняють такі аналітичні документи:

- **аналітичний огляд** (найбільш повна систематизація та узагальнення явищ, подій, інших чинників, які мають бути враховані при підготовці та прийнятті управлінських рішень);
- **аналітична доповідь** (структурований виклад якоїсь події або явища з прогнозом їх розвитку та конкретними пропозиціями стосовно заходів, які мають бути здійснені);
- **аналітична записка** (структурований виклад якогось конкретного питання з його оцінкою);
- **службова записка**, до якої додається **аналітичний звіт**.

Відмінності між документами в областях дослідження політики і аналізу політики

Сфера відмінностей	Вид аналітичного документа	
	Дослідження політики	Аналіз політики
<i>Аудиторія</i>	Призначений для інших фахівців політики	Призначений для розробників рішень
<i>Спрямованість</i>	Рухомий проблемою: загальні рекомендації і інформація про проблему політики	Рухомий клієнтом: проектування конкретної політики для реалізації в конкретній ситуації
<i>Методологія</i>	Може включати великий обсяг первинних досліджень	Рідко включає первинні дослідження
<i>Стиль викладу/мови</i>	Може бути спеціально термінологічним і суто науковим	Має бути дуже ясним і простим
<i>Обсяг</i>	До 20000 слів	Звичайні не більше 5000 слів

- **Мета інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління** у сфері зовнішньої політики полягає в тому, щоб
 - забезпечити національні інтереси країни в міжнародному співтоваристві,
 - захистити інформаційні зв'язки з іншими державами,
 - заявити про свою позицію в світі,
 - отримати інформацію про будь-яку іншу країну для використання в міжнародному співробітництві

• **Головна мета (кінцевий результат) реалізації поставлених перед інформаційно-аналітичним забезпеченням державного управління у сфері зовнішньої політики, що має бути досягнута, полягає у вирішенні інформаційно-аналітичними засобами не лише проблем захисту від загроз, що виникають, а, насамперед, **завчасного викриття і попередження** суб'єкта управління про причини та умови, що можуть сприяти виникненню ще ранніх **ознак цих загроз**, а саме: небезпек, ризиків і викликів**

Завдання управління полягає:

- - у визначенні перспективних і поточних **цілей та завдань** операційної, оперативно-розшукової, агентурно-операційної діяльності відповідно до політичних цілей правлячих кіл і шляхів їх досягнення;
- - **в організації і визначенні тактики використання сил** та засобів політико-дипломатичних, правоохоронних органів, розвідки, контррозвідки та інших спецслужб **для ефективного вирішення завдань**, що стоять перед ними;
- - у створенні відповідної **законодавчої основи забезпечення** їх діяльності.

напрями в області політичного аналізу

міжнародних відносин

- 1) **загальний аналіз природи міжнародних відносин**, їх основних закономірностей, головних тенденцій, співвідношення і ролі об'єктивних і суб'єктивних факторів і націй основі політичних, економічних, науково-технічних, культурних, соціально-психологічних та ідеологічних аспектів у міжнародних відносинах, класової боротьби, ролі класів, соціальних груп, ролі світових систем, держав, партій, збройних сил, народних мас і особистостей тощо в міжнародних відносинах;
- 2) **дослідження центральних аспектів міжнародних відносин** (війна і мир, зовнішньополітична концепція, зовнішньополітична доктрина, зовнішньополітична програма, стратегія та тактика, головні напрями, завдання, цілі, принципи зовнішньої політики і т. ін.);
- 3) **вивчення факторів, які вказують на положення держави на міжнародній арені**, а саме: її класової природи та економічної системи, державних інтересів, економічного, науково-технічного і військового потенціалу, моральної та ідеологічної свідомості населення, зв'язку і ступеня єдності з іншими державами (система, союз та ін.);

• 4) **дослідження проблем, пов'язаних із зовнішньополітичними діями**: зовнішньополітичною ситуацією; зовнішньополітичними рішеннями і механізмами їх підготовки, вироблення і прийняття; зовнішньополітичною інформацією і способами її узагальнення та використання; міжнародними суперечностями і конфліктами та способами їх урегулювання; міжнародними угодами та домовленостями тощо;

• 5) **вивчення тенденцій розвитку міжнародних відносин і зовнішньополітичних подій** та їх прогнозування

• 6) **аналіз міждержавних суперечностей**

У центрі уваги українських аналітиків знаходяться державні інтереси іноземних партнерів України, що репрезентують протилежності, які утворюють міждержавні суперечності.

Державні інтереси на відміну від національних інтересів дуже нестійкі. Постійна зміна ієрархії пріоритетності у переліку державних інтересів під тиском різних обставин потребує постійного моніторингу для того, щоб вчасно відповідальні за розробку зовнішньої політики держави посадові особи вчасно вносили адекватні корективи в перспективні та поточні плани заходів у зовнішньополітичній сфері, в діяльність дипломатичних, розвідувальних, контррозвідувальних і оборонних відомств

XII Типи аналітичних документів

До різновидів інформаційно-аналітичного забезпечення зовнішньополітичних відомств належать:

- – спеціальні бюлетені, довідкові матеріали та інші види інформаційних матеріалів для внутрішньовідомчого користування;
- – бюлетені, довідки, щоденники та оперативні повідомлення дипломатичних установ (наприклад, оперативна інформація “щоденник посла”, що кожного тижня надходить до МЗС і включає детальний аналіз зустрічей, заходів, огляд ЗМІ країни перебування, а також проблем, які вирішує посольство для забезпечення національних інтересів);
- – дипломатичні досьє, прес-досьє, аналітичні та позиційні матеріали, спеціалізована інформація, довідкова інформація тощо;
- – моніторинг засобів масової комунікації зарубіжних країн щодо зовнішньої політики держави (для внутрішньовідомчого користування);
- – матеріали, прес-релізи та окремі повідомлення зовнішньополітичних відомств для засобів масової інформації і громадськості.

- **Академічна доброчесність** – сукупність етичних принципів та визначених Законами України «Про вищу освіту», «Про освіту» та іншими законами України правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.
- Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:
 - самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
 - посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
 - дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
 - надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.
- Закон України «Про освіту» (2017, стаття 48):
- **Академічна доброчесність** - це сукупність принципів, правил поведінки учасників освітнього процесу, спрямованих на формування самостійної і відповідальної особистості, спроможної вирішувати завдання відповідно до освітнього рівня з дотриманням норм права та суспільної моралі
- Морально-етичні цінності дослідника: професійний обов'язок, соціальна відповідальність, академічна честь, повага до іншої людини
- Поняття академічної доброчесності включає в себе такі цінності, як запобігання шахрайству, фальшуванню та плагіату; підтримка академічних стандартів; чесність і ретельність у дослідженнях та науковому видавництві

Суб'єкти забезпечення академічної доброчесності

• Педагогічні, наукові та науково-педагогічні працівники:

- здійснюють викладання та дослідницьку діяльність відповідно до етичних стандартів;
- створюють сприятливе навчальне середовище для розвитку академічної доброчесності серед здобувачів освіти.
- визначають та дотримуються власних етичних норм у навчально-науковій роботі.

• Здобувачі освіти та слухачі курсів:

- зобов'язані виконувати завдання та виконувати навчальні обов'язки чесно та доброчесно;
- утримуватися від плагіату та інших форм академічної нечесності;
- поважати правила співпраці та взаємодії в навчальному середовищі.

• Заклади освіти та наукові установи:

- забезпечують створення сприятливого середовища для дотримання академічної доброчесності;
- розробляють та впроваджують механізми виявлення порушень та притягнення до відповідальності.
- визначають стандарти академічної доброчесності та сприяють їх виконанню.

• Державна служба якості освіти України:

- здійснює контроль за дотриманням академічної доброчесності в закладах освіти;
- виконує державний нагляд за забезпеченням якості освітніх програм та дотриманням етичних стандартів.
- Забезпечення академічної доброчесності є важливою складовою розвитку освітньої системи, яка покликана формувати високі етичні стандарти серед всіх учасників навчального процесу.
- Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти та Міністерство освіти і науки України грають ключову роль у забезпеченні академічної доброчесності та вимірюванні якості освіти в Україні.

• Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти:

- розробляє вимоги та стандарти, які визначають критерії оцінки якості освітньої діяльності, включаючи наукові здобутки та інші аспекти;
- проводить аналіз якості освітньої діяльності закладів вищої освіти під час акредитації освітніх програм та інших акредитаційних процедур;
- встановлює вимоги до рівня наукової кваліфікації осіб, які здобувають наукові ступені та розробляє порядок їх присудження;
- займається розглядом питань щодо порушень академічної доброчесності та виконує інші повноважень, визначені законодавством.

• Міністерство освіти і науки України:

- визначає та реалізує державну політику у сфері освіти, включаючи заходи щодо підтримки академічної доброчесності;
- здійснює контроль та нагляд за дотриманням академічної доброчесності в усіх рівнях освітньої системи.
- Обидві організації взаємодіють та співпрацюють для створення ефективної системи забезпечення якості та академічної доброчесності в українській вищій освіті. Їхні дії спрямовані на підвищення якості освітніх програм, розвиток науки та формування відповідального підходу до навчання та дослідницької діяльності.

- **Академічний плагіат** – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства. Різновидами плагіату можуть бути:
 - 1) копіювання та оприлюднення виконаної іншим автором роботи як своєї;
 - 2) дослівне копіювання фрагментів тексту (від фрази до набору речень) без належного оформлення цитування;
 - 3) внесення незначних правок у скопійований матеріал (переформулювання речень, зміна порядку слів в них тощо) та без належного оформлення цитування;
 - 4) парафраза – переказ своїми словами чужих думок, ідей або тексту; сутність парафрази полягає в заміні слів (знаків), фразеологічних оборотів або пропозицій при використанні будь-якої авторської наукової праці (збереженої на електронних або паперових носіях, у тому числі розміщеної в мережі Інтернет)

- Порушенням академічної доброчесності вважається також самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування:
- **Самоплагіат** – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів.
- **Фабрикація** – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях.
- **Фальсифікація** – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень.
- **Списування** – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання.
- **Обман** – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; **формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування.**

- За порушення академічної доброчесності **здобувачі освіти** можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:
- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік, тест тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- **відрахування із закладу освіти** (крім осіб, які здобувають загальну середню освіту);
- **позбавлення академічної стипендії** та наданих закладом пільг з оплати навчання.

Для педагогічних працівників

- Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками передбачає:
 - посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
 - дотримання норм законодавства про авторське право, суміжні права, інтелектуальну власність;
 - надання достовірної інформації про методики та результати досліджень, джерела використаної інформації;
 - надання правдивої інформації про власну педагогічну (науково-педагогічну, наукову, творчу) діяльність;
 - контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;
 - а також об'єктивне оцінювання результатів навчання.
- За порушення академічної доброчесності педагогічні працівники закладів освіти можуть бути притягнені до такої відповідальності:
 - відмова у присудженні освітньо-наукового ступеня / освітньо-творчого рівня чи у присвоєнні вченого звання;
 - позбавлення присудженого освітньо-наукового ступеня / освітньо-творчого рівня чи наданого вченого звання;
 - відмова в присвоєнні або позбавлення наданого педагогічного звання чи кваліфікаційної категорії;
 - позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади.